

Nd.

53. Nefndarálit

í málinu: Frumvarp til laga um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lögsagnarumdæmi Reykjavíkur.

Nefnd sú, sem kosin var til að athuga frumvarp þetta, hefir orðið á það sátt, að ráða deildinni til þess að samþykkja frumvarpið með nokkrum breytingum og viðaukum, er hjer skulu greindir:

Frumvarpið, eins og það var lagt fyrir deildina, byggist á því, að merkjadómurinn sje eins konar gerðardómur, án dómsvalds. Er aðiljum þó heimilt, samkvæmt frv., að leggja mál sitt undir úrlausn dómstólanna. Þetta skipulag mundi oft gera það að verkum, að ágreiningi um lóðamörk í Reykjavík yrði seinna til lykta ráðið en almennum einkamálum, þar sem hjer yrði fyrst að láta merkjadóm gera um sakarefnið, síðan mætti fara með það fyrir bæjarþingið, til yfirdóms þar eftir og loks til hæstarjettar. Nú mundu mál þessi þarfnast bráðari úrlausnar en flest önnur mál, og tilgangi frv. yrði því tæplega náð með þessu skipulagi. Enn er þess að geta, að málskostnaðarákvæði í gerðardómsúrskurði er eigi aðfararhæft, og gæti því svo farið, að aðili neyddist til að höfða mál á hendur gagnaðilja sínum til þess að geta fengið málskostnaðarákvæðinu fullnægt.

Af þessum ástæðum hefir nefndin talið rjettara að láta merkjadóm hafa dómsvald og heimila málskot frá honum til yfirdómsins.

Breytingar þær, sem nefndin stungur upp á, að gerðar sjeu á frumvarpinu, stafa flestar af þessari ástæðu. Verður gerð nánari grein fyrir þeim í framsögu málsins.

Samkvæmt framanskráðu leyfir nefndin sjer að ráða háttv. deild til þess að samþykkja frumvarpið með breytingum þeim, er nú skal greina:

BREYTINGARTILLÖGUR

við frv. til laga um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lögsagnarumdæmi Reykjavíkur.

1. Í fyrstu málsgr. 3. gr. bætist á eftir orðunum »og skulu eigendur lóða«: eða umboðsmenn þeirra.

2. Önnur málsgrein sömu gr. orðist þannig:

Áður en mælingamaður ákveður merki lóðar, skal hann gera eiganda hennar eða umboðsmanni hans, svo og eigendum nágrannalóða eða umboðsmönnum, ef kunnugt er um þá, enda sjeu þeir heimilisfastir í Reykjavík eða þar staddir, viðvart með 3 sólarhringa fyrirvara um það, hve nær merki verði ákveðin. Er þeim rjett að sækja merkjastefnu, er halda skal á lóðinni, og segja mælingamanni til um lóðamörk. Ef menn verða ásáttir um lóðamörk, getur mælingamaður þess í dagbók sinni, enda er hún þá og lóðamerkjabók, ef þeim ber saman, lögsönnun fyrir stærð og legu lóða.

Nú sækja eigendur lóða eða umboðsmenn þeirra eigi merkjastefnu, hvort sem því veldur, að eigi er kunnugt um þá, þeir eru fjarverandi eða neyta eigi rjettar síns til að vera þar við, og ákveður mælingamaður þá merki eftir skýrslum þeirra lóðareigenda, sem stefnuna hafa sótt, eða umboðsmanna þeirra, og öðrum gögnum.

Eigendur eða umboðsmenn lóða, er eigi hafa sótt merkjastefnu, geta, ef þeir vilja eigi hlíta merkjasetningu, gert mælingamanni innan 4 vikna eftir merkjastefnu viðvart, og fer um dómsvald á ágreiningi lóðarmerkja, þegar svo stendur á, eftir lögum þessum.

3. 6. gr. orðist svo:

Nú verður ágreiningur um lóðamörk, og sendir þá mælingamaður formanni merkjadóms uppdrátt af þrætulóðunum og skýrslu um það, í hverju ágreiningurinn sje fólgin. Formaður merkjadóms kveður málsaðilja síðan til þess að sækja merkjadómþing með hæfilegum fyrirvara, er venjulega sje eigi lengri en 3 sólarhringar. Skal einn löggiltur stefnuvottur birta fyrirkallið. Á merkjadómþingi leggja málsaðiljar fram gögn sín og leiða vitni, ef með þarf. Dómendur ganga á merki, ef þeim þykir það nauðsynlegt, áður eða eftir að vitnaleiðsla hefir fram farið.

Vitnum er skylt að mæta fyrir merkjadómi með einnar nætur fyrirvara. Ákvæði N. L. 1—13—13 gildir eigi. Frestir skulu sem stytstir vera, og eigi lengri en 3 sólarhringar, nema brýna nauðsyn beri til. Merkjamál þarf ekki að leggja til sátta.

Nú sækja aðilar eigi merkjadómþing, og skal þá málið fara eftir rjettarfarsreglum einkamála. Þó gilda ákvæðin í tilsk. 15. ág. 1832, 9. og 14. gr. um endurupptöku (reassumption) máls eigi.

4. Eftir 6. gr. komi ný gr. (7.) svohljóðandi:

Dómur í merkjamáli skal uppkveðinn innan 3 sólarhringa eftir dómtöku, nema mál sje óvenjulega umfangsmikið, enda má dómsuppsögn aldrei dragast lengur en 14 daga.

Í merkjadómi skulu lóðamerki ákveðin. Tilkynnir formaður merkjadóms málsaðiljum og mælingamanni, hvar og hve nær dómur verði uppkveðinn. Mælingamaður afmarkar síðan lóðina á uppdrættinum, eins og merkjadómur hefir ákveðið hana, og innfærir í lóðamerkjabók.

Merkjadómur kveður og á um greiðslu málskostnaðar, þar á meðal greiðslu á kaupum dómenda. Merkjadómi má fullnægja sem öðrum dómum. Fullnægjufrestur er 3 sólarhringar eftir dómsuppsögn.

5. 7. gr. verði 8. gr. og hljóði svo:

Merkjadómi má skjóta til landsyfirdóms áður liðnar sjeu 4 vikur frá dómsuppsögn. Áfrýjunarleyfi má eigi veita eftir að 3 mánuðir eru liðnir frá dómsuppsögn. Ákvæði N. L. 1—2—3 um stefnu til dómara gilda eigi um þetta málskot, enda sje merkjadómöndum eigi stefnt til ábyrgðar fyrir dóm sinn eða málsmeðferð. Að öðru leyti gilda almennar rjettarfarsreglur einkamála um meðferð merkjamála bæði fyrir merkjadómi og yfirdómi, að því leyti sem við á.

Greinatalan breytist samkvæmt framanskráðu.

6. 10. gr. orðist svo:

Nú verða eigandaskifti að skrásettri lóð, hvort sem heldur er fyrir samning eða nauðungarráðstöfun, og er afsal þá eigi gilt, enda má eigi þinglýsa því, nema lóðaskrárritari hafi ritað vottorð sitt á það um það, að eigandaskiftanna sje getið í lóðaskrá.

Ef skrásettri lóð er skift í hluta, má eigi þinglýsa skjali um skiftinguna, nema því fylgi vottorð lóðaskrárritara um samþykki hans á skiftingunni.

7. Í 13. gr. frv. komi 7. gr. í stað »6. gr.«.

Neðri deild Alþingis, 8. júlí 1914.

Jón Magnússon,
formaður.

Sveinn Björnsson,
skrifari.

Einar Arnórsson,
framsögumaður.

Björn Hallsson.

Sigurður Sigurðsson.